

1. Dla życia (x) dane są prawdopodobieństwa śmierci dla trzech kolejnych lat:

$$q_x = 0.1 \qquad q_{x+1} = 0.2 \qquad q_{x+2} = 0.3 \quad .$$

Przy założeniu jednostajnego rozkładu zgonów w ciągu roku podaj najbliższą wartość dla oczekiwanej liczby lat, którą przeżyje w trzyletnim okresie życie (x).

- (A) 1.900 (B) 2.072 (C) 2.172
(D) 2.372 (E) 2.900

2. W danej populacji śmiertelność podlega prawu de Moivre'a z granicznym wiekiem $\omega = 100$.

Oblicz (wskaż najbliższą liczbę) wariancję obecnej wartości świadczeń w bezterminowym ubezpieczeniu na życie dla (40), wypłacającym 100 zł w momencie śmierci.

Dane jest $\bar{a}_{60|} = 20.00$ przy tej samej intensywności oprocentowania, którą wykorzystano do kalkulacji \bar{A}_{40} . Dla ułatwienia podajemy wartość $\bar{a}_{60|} = 10.60$ przy intensywności oprocentowania dwukrotnie wyższej od tej, którą wykorzystano do kalkulacji \bar{A}_{40} .

(A) 660	(B) 680	(C) 860
(D) 880	(E) 1440	

3. Rozpatrujemy w pełni dyskretny model bezterminowego ubezpieczenia na życie z sumą ubezpieczenia płaconą na koniec roku śmierci i stałą składką płaconą dożywotnio na początku roku.

Oblicz o ile procent jest wyższa jednorazowa składka dla osoby w wieku $x+20$ od analogicznej składki dla osoby w wieku x lat. Dane są:

$${}_{20}p_x = 0.7391, \quad \frac{M_{x+20}}{M_x} = 0.522 \quad \text{oraz roczne oprocentowanie } i=5\%.$$

Podaj najbliższą liczbę.

(A) 83.5%	(B) 84.5%	(C) 85.5%
(D) 86.5%	(E) 87.5%	

4. Mamy dane:

i. $\ddot{a}_{x+2} = 7$, ${}_3|\ddot{a}_x = 4.408$ dla oprocentowania rocznego $i = 5\%$,

ii. $\ddot{a}_{x:\overline{3}|} = 2.549$ dla $i = 7\%$.

Znajdź \ddot{a}_x dla $i = 5\%$ (podaj najbliższą liczbę).

(A) 7.0 (B) 7.2 (C) 7.4 (D) 7.6

(E) dane są sprzeczne

5. Rozpatrujemy dwa w pełni ciągle ubezpieczenia dla (x) :

- I : bezterminowe ubezpieczenie na życie z sumą ubezpieczenia 1, w którym dożywotnia składka płacona jest ze stałą intensywnością,
II : rentę dożywotnią, płacącą 1 rocznie, zakupioną za jednorazową składkę w momencie zawarcia umowy.

Składki są obliczane z zasady równoważności. Zmienne losowe L^I oraz L^{II} są stratami ubezpieczyciela w momencie zawarcia umowy, odpowiednio w ubezpieczeniu I oraz II. Wiemy, że $\bar{a}_x = 20$.

Które z poniższych równań są prawdziwe?

(1) $Var(L^I) = \frac{1}{400} Var(L^{II})$

(4) $L^I = \frac{1}{20} L^{II}$

(2) $Var(L^I) = Var(L^{II})$

(5) $L^I = -\frac{\delta}{20} L^{II}$, $|\delta| < 1$.

(3) $L^I = -\frac{1}{20} L^{II}$

(A) (1) i (3)

(B) (1) i (4)

(C) (2)

(D) (5)

(E) żadna z podanych odpowiedzi

6. Znajdź ${}_5P_{\overline{30:10}|}$ mając dane:

$$P_{\overline{30:10}|} = P_1, \quad P_{\overline{30:5}|} = P_2, \quad \ddot{a}_{\overline{35:5}|} = a$$

oraz stopę dyskontową d .

(A) $P_1 + P_2 \cdot a$ (B) $P_1 + d + P_2 \cdot a$ (C) $P_1(1 + P_2 \cdot a)$

(D) $(P_1 + d)(1 + P_2 \cdot a)$ (E) $P_1(1 + P_2 \cdot a) + d$

7. Rozpatrujemy n -letnie ubezpieczenie na życie i dożycie dla (x) na sumę 1 płatną na koniec roku śmierci. Składki w stałej wysokości wpływają na początku roku przez cały okres ubezpieczenia, dopóki żyje (x) . Znajdź matematyczną rezerwę netto na koniec pierwszego roku ubezpieczenia, jeśli wiadomo że:

$$(I\ddot{a})_{x:\overline{n}|} = 4.52 \quad , \quad (I\ddot{a})_{x+1:\overline{n-1}|} = 2.57 \quad , \quad q_x = 0.1 \quad , \\ v = 0.9 \quad .$$

Podaj najbliższą wartość.

- (A) dane są sprzeczne (B) 0.17 (C) 0.21
(D) 0.24 (E) 0.27

8. Dożywotnie ubezpieczenie rentowe dla osoby w wieku 45 lat daje odroczoną na 20 lat rentę w wysokości 1000 zł, płatną na początku każdego roku. Składka za to ubezpieczenie płacona jest na początku roku w stałej wysokości przez okres odroczenia (dopóki żyje ubezpieczony).

Wiedząc, że tak określona roczna składka netto wynosi 122 zł, podaj składkę brutto, jeśli:

- i. koszty inkasa składki są potrącane na początku roku w wysokości 12% składki brutto przez cały okres płatności składek,
- ii. przez cały okres płatności składek ponoszone są na początku roku koszty administracyjne w wysokości 50 zł rocznie,
- iii. po wygaśnięciu płatności składek ponoszone są na początku każdego roku ważności ubezpieczenia koszty administracyjne w wysokości 40 zł rocznie.

Podaj najbliższą liczbę.

(A)	186	(B)	191	(C)	196	(D)	201
(E)	206						

9. Rozpatrujemy bezterminowe ubezpieczenie na dwa niezależne życia (x) oraz (y), ze świadczeniem 5000 płatnym w momencie pierwszej śmierci i 2000 w momencie drugiej śmierci.

Składki są płacone w sposób ciągły do momentu drugiej śmierci z następującymi rocznymi intensywnościami:

- P dopóki żyje (x) oraz (y),
- $\frac{2}{3}P$ od momentu śmierci (x), dopóki żyje (y) (o ile (x) umarł przed (y)),
- $\frac{1}{2}P$ od momentu śmierci (y), dopóki żyje (x) (o ile (y) umarł przed (x)).

Znajdź P wyznaczone z zasady równoważności (podaj najbliższą wartość) mając dane:

$$\bar{a}_x = 18, \quad \bar{a}_y = 16, \quad \bar{a}_{xy} = 22, \quad \delta = 0.04.$$

- (A) 120 (B) 130 (C) 140 (D) 150
(E) 160

- 10.** W pewnym planie emerytalnym opisywanym przez model ciągły wiek wejścia do planu wynosi 35 lat, a wiek emerytalny 65 lat. Zakładamy, że prawdopodobieństwo $s(x)$ utrzymania się w planie zależy tylko od wieku x uczestnika oraz $s(65) = 0.5$. Intensywność wchodzenia do planu, który rozpoczął działalność w chwili $t=0$, wynosi w chwili t $n(t) = e^{0.05t}$ ($t \geq 0$).

Znajdź stopę kosztu normalnego $P(t)$ dla $t=50$ (podaj najbliższą liczbę), jeśli emerytura jest wypłacana ze stałą intensywnością 500 rocznie, $\bar{a}_{65}^h = 15$ oraz $\delta = 0.05$. Zobowiązania planu wobec uczestnika w momencie przystępowania wynoszą 0.

(A)	za mało danych	(B)	3750	(C)	6190
(D)	9750	(E)	10190		

Egzamin dla Aktuariuszy z 30 maja 1998 r.**Matematyka ubezpieczeń życiowych****Arkusz odpowiedzi***Imię i nazwisko : ...**Klucz dla 30.05.1998 r.**

Pesel

Zadanie nr	Odpowiedź	Punktacja [♦]
1	D	
2	A	
3	E	
4	A	
5	A	
6	C	
7	E	
8	D	
9	E	
10	E	

* Oceniane są wyłącznie odpowiedzi umieszczone w *Arkuszu odpowiedzi*.

♦ Wypełnia Komisja Egzaminacyjna.